

Bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense piacról a 2. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-4018-2/2008. (2008.01.31.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) mellékletében 13. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését, és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) Az Eht 188. § 8. pontja kimondja, hogy „bérelt vonal: azon elektronikus hírközlő eszközök összessége, amelyek a hálózati végpontok között transzparens átviteli kapacitást biztosítanak, de nem tartalmazzák a felhasználó által vezérelhető kapcsoló funkciókat”. A definíció alapján a Tanács minden olyan elektronikus hírközlő eszközt bérelt vonalnak tekint, mely két pont között transzparens átviteli kapacitást biztosít, és nem tartalmaz felhasználó által vezérelhető kapcsoló vagy útválasztó funkciót.
- b) Az előfizető telephelyén lévő hálózati végponttól a szolgáltató legközelebbi jelenléti pontjáiig terjedő bérelt vonali szakaszt bérelt vonali végződtetési szegmensnek nevezzük.
- c) A 13. számú "Bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense" nagykereskedelmi piac azon piaci tranzakciók összességét tartalmazza, ahol a fentiekben részletezett bérelt vonali végződtetési szegmens szolgáltatás nagykereskedelmi értékesítésére került sor. A piachoz tartozás során a Tanács nem vizsgálja, hogy a nagykereskedelmi értékesítés során nyújtott bérelt vonali végződtetési szegmens szolgáltatást az igénylő szolgáltató tovább értékesíti-e, vagy egy elektronikus hírközlő hálózat elemeként építi be.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az Ajánlásban meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács nem tartotta indokoltnak az Ajánlástól való eltérést.

A Tanács a kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások piacának azonosításakor, a **kiskereskedelmi** szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során az alábbi szolgáltatások helyettesítési hatását vizsgálta:

- a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás a vizsgált kiskereskedelmi piachoz tartozik-e;
- az eltérő sávszélességű bérelt vonalak azonos kiskereskedelmi piachoz tartoznak-e;
- az analóg és a digitális bérelt vonali szolgáltatások azonos kiskereskedelmi piacot alkotnak-e;
- a bérelt vonali szolgáltatások és az egyéb, alábbiakban felsorolt adatátviteli szolgáltatások azonos kiskereskedelmi piachoz tartoznak-e:
 - VPN (Virtual Private Network), virtuális magánhálózat;
 - IP-VPN (IP Virtual Private Network), virtuális magánhálózat IP (Internet Protocol) alapon;

- ATM alapú átviteli szolgáltatás (Asynchronous Transfer Mode), aszinkron átviteli mód alapú átviteli szolgáltatás;
- Frame Relay (kerettovábbító) alapú átviteli szolgáltatás;
- Ethernet alapú átviteli szolgáltatás;
- Bérelt vonalon nyújtott Internet szolgáltatás;
- SDSL-szolgáltatás.

A Tanács a kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások piacának azonosításakor, a **kiskereskedelmi** szinten lehetséges **kínálati helyettesítés** vizsgálata során elsősorban azt vizsgálta, hogy más szolgáltatók az adott bérelt vonali szolgáltatás árának kis mértékű, de jelentős és tartós emelésére a szolgáltatás nyújtásának megkezdésével válaszolnának-e (hipotetikus monopolista teszt). A Tanács a következő szolgáltató típust vizsgálta:

- új, alacsony sáv szélességű (2 Mbit/s és az alatti sáv szélességű, jellemzően rézérpáras) bérelt vonali szolgáltató lehetséges piacra lépése.

A **nagykereskedelmi** szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott szolgáltatás helyettesítőjeként. A Tanács a kiskereskedelmi bérelt vonalak elemzése során vizsgálta a szóba jövő lehetséges helyettesítő szolgáltatásokat és megállapította, hogy a funkcionális helyettesítést vizsgálva alapvetően nincs olyan szolgáltatás, amely keresleti helyettesítője lenne a bérelt vonali szolgáltatásnak. A Tanács ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy miután a bérelt vonali szolgáltatásnak nincs funkcionális helyettesítője a kiskereskedelmi piacon, a nagykereskedelmi végződtetési piacon sem adódhat lehetséges helyettesítési szolgáltatás. A bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmense piachoz tartozó szolgáltatások piacának elemzésekor az erőfölényes helyzet megítélése során ugyanakkor a Tanács indokoltnak tartja a bérelt vonalra, mint infrastruktúrára ráépülő adatátviteli szolgáltatások figyelembe vételét.

A **nagykereskedelmi** szinten lehetséges **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta léteznek-e más szolgáltatók, amelyek hálózatuk, és azok felesleges kapacitása révén képesek az adott piacra belépni és azon szolgáltatásokat nyújtani. A helyi elérésre alkalmas hálózatok közül egyedül a csillagpontos kábeltelevíziós hálózatok településen belüli részhálózatai rendelkeznek olyan topológiával, mely a kínálati helyettesíthetőség szempontjából alkalmassá teheti ezeket ilyen nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására. Ezért a Tanács megvizsgálta ennek a helyettesítésnek a lehetőségét.

A Tanács elvégezte a **bérelt vonali trónk- és végződtetési szegmens szolgáltatásainak elhatárolását**, és azt találta, hogy a két piacon eltérő versenyfeltételek uralkodnak, a nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások trónk- és végződtetési piaca külön piacot alkot, tehát a bérelt vonali trónk szegmens nagykereskedelmi piac vizsgálatát a bérelt vonali végződtetési nagykereskedelmi piactól elkülönülten kell elvégezni.

A Tanács a szolgáltatási piac vizsgálata során megállapította, hogy **nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna**, azaz, a bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmens szolgáltatásainak piacába – a piac elnevezésében szereplő szolgáltatás mellett, megfelelő helyettesítő szolgáltatás híján – más szolgáltatás nem tartozik.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényező a hálózattal való lefedettség volt, melyet részletesen megvizsgálva a Tanács azt találta, hogy a volt koncessziós határok szerepe a piac meghatározása szempontjából nem jelentős, a piac országos szintű homogenitását mind a legnagyobb piaci szereplő országos piaci jelenléte, mind a nagyszámú, számozási körzethatároktól teljesen független hálózattal rendelkező szolgáltató biztosítja. A vizsgálat

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a **bérelt vonalak nagykereskedelmi végződtetési szegmens piaca Magyarország teljes területe.**

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonalak minimális készletének kiskereskedelmi piacán a piacra lépési korlátok közül alapvetően a strukturális korlátok befolyásolják hátrányosan a később piacra lépő cégek piaci lehetőségeit. Különösen így van ez az alacsony (2 Mbit/s-nál nem nagyobb) sáv szélességű bérelt vonalas infrastruktúra kiépítésénél, amely tipikusan a réz érpáras hálózat duplikálását jelentené, annak jelentős beruházási igényével.

A kiskereskedelmi piac hatékony versenyhez való közeledését vizsgálva a Tanács megállapította, hogy nem tapasztalhatók olyan piaci jellemzők vagy folyamatok, amelyek jelentős mértékben a piac hatékony versenyhez való közeledésére utalnának, vagy azt a következő időszakra valószínűsíthetővé tennék.

A versenyjogi eszközök alkalmazásának elégségességét vizsgálva a Tanács megállapította, hogy a versenyjog általános szabályai mellett szükség van az ex ante szabályozásra is, melynek oka lehet, hogy az esetleg felmerülő túlzó árazás alkalmazásának ex post igazolása nehézségekbe ütközik, illetve hogy a JPE szolgáltató által nyújtott szolgáltatás műszaki vagy gazdasági tartalmának elégtelensége szintén igen nehéz, mivel a szolgáltatás részletes műszaki, gazdasági tartalmának meghatározására, azok betartására kevésbé alkalmasak a versenyjogi eljárások.

Fentiek alapján **szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltató(k) kijelölése.**

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés,
- a potenciális verseny hiánya, a terjeszkedés akadályai,
- a vállalkozás mérete,
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett,
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz,
- méretgazdaságosság,
- választék-gazdaságosság,
- vertikális integráció,
- a kiegészítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje.

A Tanács a piaci részesedés vizsgálata alapján megállapította hogy a piac legnagyobb szolgáltatója – a **Magyar Telekom Nyrt.** – olyan mértékű piaci részesedéssel rendelkezik, amely **erőfölényes helyzetet biztosít számára.**

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács piacelemzés eredményeként megállapította, hogy a „Bérelt vonalak nagykereskedelmi trónk szegmense”

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

elnevezésű nagykereskedelmi piacon a **Magyar Telekom Nyrt. jelentős piaci erővel rendelkezik.**

IV. Kötelezettségek kirovása

A Tanács megvizsgálta az érintett piacon érvényesülő jelentős piaci erő hatásait, azonosította a fennálló és potenciális versenyproblémákat, értékelt a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és kiválasztotta a feltárt versenyproblémának megfelelő (tehát indokolt) és azok súlyának megfelelő (tehát arányos) kötelezettséget.

A vizsgálat eredményeként a Tanács **az érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, mint kötelezett szolgáltatóra vonatkozóan** a Tanács DH-664-173/2005. számú határozatában **kirótt**

– „**átláthatóság**” kötelezettséget (DH-664-173/2005. számú határozat rendelkező részének I. számú melléklete) fenntartja, a DH-4018-2/2008. számú határozat rendelkező részének a) bekezdésében megadottak szerinti módosításokkal. A kötelezettség módosításokkal nem érintett része változatlan formában hatályban marad.

– „**egyenlő elbánás**” kötelezettséget változatlan formában (a DH-664-173/2005. számú határozat rendelkező részének II. számú melléklete szerint) fenntartja;

– „**számveteli szétválasztás**” kötelezettséget (DH-664-173/2005. számú határozat rendelkező részének I. számú melléklete) fenntartja, a DH-4018-2/2008. számú határozat rendelkező részének c) bekezdésében megadottak szerinti módosításokkal. A kötelezettség módosításokkal nem érintett része változatlan formában hatályban marad.

– „**hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget**” változatlan formában (a DH-664-173/2005. számú határozat rendelkező részének IV. számú melléklete szerint) fenntartja.

– „**költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége**” kötelezettséget változatlan tartalommal (a DH-664-173/2005. számú határozat rendelkező részének V. számú melléklete szerint) fenntartja (azzal, hogy a tőkeköltség-ráta /WACC/ értéke 16,3%-ra változott).

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH a megküldött észrevételében módszertanilag kifogásolta az analóg bérelt vonali szolgáltatások árszabályozásának hiányát. Kérte az országosan egységes földrajzi piac meghatározásának, illetve a volt koncessziós területeken jellemző verseny homogenitásának további indokolását. Hangsúlyozta, hogy a Hungarotel / Pantel / Invitel / Euroweb vállalkozás-csoport viszonyát versenyjogilag nem lehet közös erőfölényként értékelni, helyette javasolta a közös irányításból származó erőfölényes helyzet vizsgálata kifejezés alkalmazását.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Magyar Telekom Nyrt., valamint a Hungarotel Távközlési Szolgáltató Zrt. és az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt. adtak észrevételeket. A főbb észrevételek a Hungarotel / Pantel / Invitel / Euroweb vállalkozás-csoport létrejöttére és a vállalatcsoport létrejöttének versenyt befolyásoló hatására vonatkoztak. Ezen kívül kérés érkezett az átláthatóságra és az egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettség további

kiegészítésére (a Tanács DH-23398-24/2007. határozatának mintájára). Ezeket a Tanács megválaszolta.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2008. január 9-én kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben nem tett észrevételt.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2008. január 31-én jóváhagyta a DH-4018-2/2008. számú, üzleti titokmentes határozatot.